

ÇÖLLEŞME/ARAZİ TAHRİBATI VE KURAKLIKLA MÜCADELE RAPORU VE İSTATİSTİKLERİ(2015)

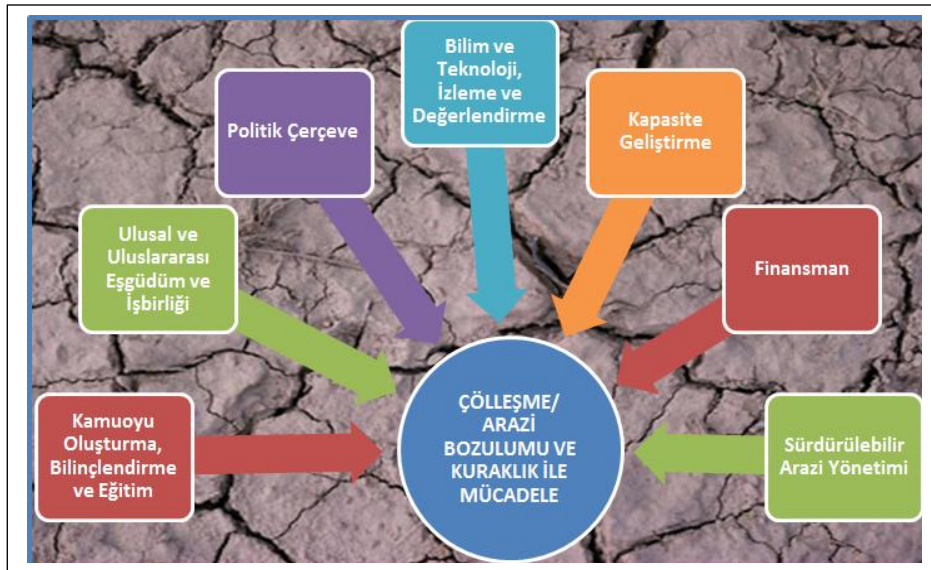
Çölleşme, özellikle kurak, yarı-kurak ve az yağışlı alanlarda, iklim değişiklikleri ile insan faaliyetleri dahil olmak üzere çeşitli faktörlerden kaynaklanan arazi bozulmasını ifade eder. Çölleşme/arazi tahribatı, topraklarımızın üretkenliğini azaltmakta, gıda güvenliğini tehdit etmekte, doğal kaynaklarımızın tahrip ve yok olmasına sebep olmaktadır.

Çölleşme/Arazi Tahribatı ve Kuraklık Dünya’da 4 milyar hektar alanı ve 168 ülkede yaşayan 1,5 milyar nüfusu doğrudan tehdit etmektedir Her yıl 12 milyon hektar tarım arazi bozulmaktadır. Zirai üretimde gelecek on yılda %2 azalma beklenmektedir. Her yıl 5,2 milyon hektar orman arazisi azalmaktadır. Savaşlardan sonra en büyük göç çölleşmeden kaynaklanıyor. Son 20 yılda 10 milyon kişi göç etmiş durumda. İklim değişikliğine sebep olan karbon emisyonlarının %25’i arazi tahribatından kaynaklanmaktadır. Çölleşme/arazi tahribatı ile mücadele bu sebeple çok önemli bir yerde duruyor. İlerleyen zamanlarda daha da önem kazanacağı açıktır.

2005 yılından buyana yürürlükte olan “Çölleşme ile Mücadele Türkiye Ulusal Eylem Planı” Birleşmiş Milletler Çölleşme İle Mücadele 10 Yıllık Stratejisi ile uyumlu olarak yenilenmiştir. İlgili tüm kurum, kuruluş, STK ve üniversitelerin katılımıyla Ulusal Eylem Planı hazırlanmış ve 2012 yılında hazırlıklarına başlanmış olan Çölleşme ile Mücadele Ulusal Stratejisi ile birlikte güncellenerek “Çölleşme ile Mücadele Ulusal Stratejisi ve Eylem Planı(2015-2023)” adı altında tek bir doküman haline getirilmiştir.

Çölleşme ile Mücadele Ulusal Stratejisi (2015-2023) 24 Temmuz 2015 Tarihli 29424 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Ayrıca; eylem planı kapsamında kurum/kuruluşların yapmış oldukları faaliyetlerin etkin şekilde çevrimiçi toplanması ve raporlanabilmesi için web tabanlı izleme, değerlendirme ve raporlama sistemi hazırlanmış ve hayata geçirilmiştir. (<http://cmusep.cem.gov.tr>)

Kurumların yapmış olduğu çalışmalar 7 başlıkta toplanmış olup aşağıdaki gibi değerlendirilmiştir;

* 2015 yılı öncesi de dâhil toplam rakam.

1. Kamuoyu Oluşturma, Bilinçlendirme ve Eğitim

Süreçleri ve aktörleri etkileyerek çölleşme ve arazi bozulumuyla mücadele alanındaki çalışmalarını yaygınlaştırmak, destek ve katkıları arttırmak.

Eylem 1.1.1.

Çölleşme/arazi bozulumunun yanı sıra tarım arazilerinin, meraların, ormanların ve su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı konularında kamuoyunu bilgilendirici çalışmaların yürütülmesi.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
1	a	Gerçekleşen ulusal TV programı sayısı	254	Adet
2	b	Gerçekleşen radyo programı sayısı	206	Adet
3	c	Basında ve sosyal medyada yayımlanan makale sayısı	5166	Adet
4	d	Hazırlanan afiş/poster/broşür sayısı	4925	Adet
5	e	Camilerde konu ile ilgili gerçekleştirilen hutbe/vaaz sayısı	1.800.400	Kişi
6	f	Yayınlanan kamu spotu sayısı	31	Adet
7	g	Öğrenci ve Yetişkinlerin çevre ve orman konusunda bilincini artırmak ve okul ormanlarının oluşturulmasını sağlamak(1.001.462 adet ağaç)	6.981	Kişi

Eylem 1.2.2.

Belirlenecek strateji doğrultusunda ormanların, tarım ve mera arazilerinin sürdürülebilir kullanımı ile toprak ve su kaynaklarının korunmasına yönelik bilinçlendirme çalışmalarının kadınları da hedef alacak şekilde gerçekleştirilmesi.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
8	a	Tarımsal danışmanlık hizmeti verilen çiftçi/ işletme sayısı	155.909	Adet
9	b	Korumalı tarıma yönelik eğitim verilen tarımsal işletme sayısı	214	Adet
10	c	İyi tarım uygulamaları ve organik tarım konularında eğitime katılan kişi sayısı	34.134	Kişi
11	d	Tarımsal yenilik ve bilgi sistemi kapsamında çiftçilerin problemlerini gidermeye yönelik proje sayısı	56	Adet
12	e	Entegre biyolojik mücadele konularında uygulamalı Tarla Okullarında eğitim alan kadın ve erkek çiftçilerin sayısı	13.986	Kişi
13	f	Çayır ve meralardaki tahribatın azaltılması konusunda eğitim alan sürü yönetim elemanlarının sayısı	9.508	Kişi

* 2015 yılı öncesi de dâhil toplam rakam.

14	h	Suyun bilinçli kullanımı konusunda eğitim verilecek çiftçilerin sayısı	1.487	Kişi
15	i	Çölleşme/arazi bozulumu konusunda hayvan yetiştiricilerine yönelik eğitimlerin sayısı	15.068	Kişi

Eylem 1.3.1.

Sivil toplum kuruluşlarının, bilim ve teknoloji kurumlarının ve özel sektörün çölleşme/arazi bozulumu konularında ulaştığı insan sayısının kampanya ve projeler aracılığıyla artması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
16	a	STK, BTK ve özel sektör tarafından gerçekleştirilen kampanya ve projelerin sayısı	25	Adet

Eylem 1.4.1.

Çölleşme/arazi bozulumuyla mücadele süreçlerinin örgün ve yaygın eğitimde daha etkin işlenmesi için öğretmenlerin kullanabileceği destek materyallerinin hazırlanması ve ilköğretim ders kitaplarının arka kapaklarında çölleşme/arazi bozulumuyla mücadele konusunda görsellere yer verilmesi.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
17	a	Üretilen eğitim destek materyalleri sayısı (Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda toplam 17.588.958 öğrenciye konuya ilişkin eğitimler verilmektedir.)	-	Adet

Eylem 1.4.1.

Çölleşme/arazi bozulumuyla ilgili üniversitelerde ders veren öğretim üyelerine yönelik bir bilgilendirme programının hayata geçirilmesi ve konunun önemi ile dünyada ve ülkemizde uygulanan yenilikçi yaklaşımları öğrencilere aktarmalarının sağlanması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
18	a	İşbirliği yapılan üniversitelerin sayısı	1	Adet

2. Ulusal ve Uluslararası Eşgüdüm ve İşbirliği

İlgili ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar arasında etkin iletişim, eşgüdüm ve koordinasyonu sağlamak; uluslararası kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları ve TİKA vasıtasıyla, başta Afrika, Orta Doğu ve en az gelişmiş ülkeler olmak üzere çölleşme ve arazi bozulumundan etkilenen ülkelerle etkin işbirliği ve ortaklık yapmak.

Eylem 2.1.1.

Rio sözleşmelerinin Türkiye’de etkin şekilde uygulanabilmesi ve aralarındaki sinerjinin sağlanabilmesi için Ulusal Kapasite Eylem Planında belirtilen mevzuat değişikliklerinin ve kurumlar arası iletişim/koordinasyon mekanizmalarının hayata geçirilmesi.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
19	a	UKEP önceliklerinin entegre edildiği çalışma sayısı	66	Adet

Eylem 2.1.2.

Çölleşme/arazi bozulumu konusunda geliştirilen plan, program ve projelerde Rio sözleşmeleri öncelik ve bakış açısının göz önünde bulundurulması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
20	a	Rio sözleşmelerini dikkate alan plan/proje sayısı	7	Adet

Eylem 2.2.1.

Afrika, Orta Asya, Orta Doğu, Balkanlar ve Kafkasya ülkelerine yönelik, çölleşme/arazi bozulumu, kuraklık, korumalı tarım, organik tarım, su hasadı gibi konularda kapasite artırımı ve teknik işbirliği desteklerinin artırılması; ikili işbirliği anlaşmaları, karma ekonomik komisyon protokolleri ve iyi niyet anlaşmalarının imzalanması ve bu ülkelerle işbirliği projelerinin hayata geçirilmesi.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
21	a	Gerçekleştirilen uluslararası eğitimlerin sayısı	16	Adet
22	b	Eğitim alanlarının sayısı	245	Kişi
23	d	Ülkelerle imzalanan anlaşmaların sayısı	15	Adet
24	e	FAO Türkiye Ortaklık Programı kapsamında gerçekleştirilen projelerin sayısı	1	Adet

Eylem 2.2.2.

Birleşmiş Milletler teşkilatı başta olmak üzere uluslararası kuruluşlarla çölleşme/arazi bozulumu konusunda işbirliklerinin geliştirilmesi.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
25	a	İşbirliği yapılan kuruluşların sayısı	6	Adet

Eylem 2.2.3.

Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi çerçevesinde yürütülen uluslararası süreçlere, toplantı ve forumlara aktif olarak katılım ve katkı sağlanması, önemli toplantılara ev sahipliği yapılması ve konuyla ilgili kurumların Türkiye’de ofis/temsilcilik açmasının teşvik edilmesi.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
26	a	Katılım sağlanan COP, CST ve CRIC toplantılarının sayısı	10	Adet
27	b	Ev sahipliği yapılan toplantı ve konferansların sayısı	8	Adet
28	d	UNCCD EK 4 Ülkeleri (K. Akdeniz) Bölgesel Koordinasyon Ofisi'nin Türkiye’de kurulması	1	Adet

3.Politik Çerçeve

Çölleşme ve arazi bozulumuyla mücadeleyi destekleyici siyasal ve hukuksal ortamı hazırlamak.

Eylem 3.1.1.

Çölleşme/arazi bozulumuyla mücadele önceliklerinin ulusal ve bölgesel kalkınma planları ve sektörel programlar içerisinde yer almasının sağlanması, bu kapsamda ÇEM uzmanlarının ilgili planlama çalışmalarını takip etmesi ve katkı vermesi.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
29	a	Çölleşme/arazi bozulumuyla mücadele önceliklerini dikkate alan planların sayısı	474	Sayı

Eylem 3.1.2.

Çevre etki değerlendirme ile çevre düzeni planlarında ve bütünlük kıyı yönetimi çalışmalarında çölleşme/arazi bozulumuyla mücadele önceliklerinin yer alması; sektörel yatırımlar kapsamında gerçekleştirilen toprak koruma projelerinin arazi bozulumu önceliklerini içermesinin sağlanması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
30	a	Kurumlararası düzenleyici protokoller ve/veya resmi yazıların sayısı Faaliyet sayısı	14	Adet

Eylem 3.2.1.

Çölleşme/arazi bozulumuyla mücadele konusundaki hukuki, mali ve sosyo-ekonomik engellerin belirlenmesi amacıyla özel ihtisas ve çalışma gruplarının kurulması, faaliyete geçirilmesi ve çalışma sonuçlarının raporlanması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
31	b	Kurulan ve faaliyete geçen çalışma ihtisas gruplarının sayısı	1	Adet

Eylem 3.2.2.

Çölleşme/arazi bozulumu konularında karşılaşılan sorunları giderecek mevzuat temelli tedbirlerin hayata geçirilmesi.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
32	d	Orman arazilerinin amaç dışı kullanımı ve özel ağaçlandırma, tarımsal ormancılık ve odun dışı orman ürünleri üretimi konularında mevzuat düzenlemeleri sayısı	2	Adet

* 2015 yılı öncesi de dâhil toplam rakam.

4.Bilim ve Teknoloji, İzleme ve Değerlendirme

Uluslararası, ulusal ve bölgesel ölçekte çölleşme ve arazi bozulumuyla mücadele ve kuraklığın tesirlerini azaltma konularında araştırma, teknoloji geliştirme, izleme ve değerlendirme faaliyetleri yürüterek bilgi ve veri üretmek, paylaşmak.

Eylem 4.1.1.

Ülkemiz için çölleşme, erozyon ve entegre havza rehabilitasyon planlarını kapsayacak haritaların oluşturulması, izleme ve değerlendirme sistemlerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
33	a	Güncellenmiş erozyon risk haritası(Güncelleme çalışmaları devam ediyor.)	1	
34	b	Türkiye çölleşme raporu ve Türkiye risk haritası (Güncelleme Çalışmaları devam ediyor.)	1	
35	c	Havza İzleme ve Değerlendirme Sisteminin geliştirilmesi (Güncelleme Çalışmaları devam ediyor.)	1	

Eylem 4.1.2.

Orman ekosistemlerinin etkin bir şekilde izlenebilmesi için gerekli teknik, yöntemsel ve donanımsal altyapının oluşturulması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
36	b	Hava kirliliği ve iklim değişikliğinden etkilenen daimi gözlem noktaları - seviye 1	820	Adet
37	c	Hava kirliliği ve iklim değişikliğinden etkilenen daimi gözlem noktaları - seviye 2	52	Sayı

Eylem 4.1.3.

Türkiye'nin tarımsal veri tabanının oluşturulması ve mera varlığının elektronik ortamda kayıt altına alınması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
38	a	Tarım Bilgi Sistemi TBS modüllerinin sayısı	5	Adet
39	c	Mera Bilgi Sistemine MERBİS dahil edilen alan büyüklüğü	5.725.000*	Ha

* 2015 yılı öncesi de dâhil toplam rakam.

Eylem 4.1.4.

Türkiye de suyun varlığı ve kalitesinin izlenmesi için etkili bir izleme sisteminin hayata geçirilmesi/geliştirilmesi.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
40	a	Su kalitesi ve varlığı izleme çalışmalarının gerçekleştirildiği havza sayısı	8	Adet

Eylem 4.1.5.

Çölleşme/arazi bozulumuyla ilgili gelişmelerin raporlandığı ulusal yıllık değerlendirme raporlarının hazırlanması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
41	a	Yıllık değerlendirme raporları sayısı	1	Adet

Eylem 4.1.6.

Çölleşmeyle mücadele eylem planının izlenebilmesi amacıyla bir çevrimiçi bilgi toplama ve raporlama yazılımının hayata geçirilmesi.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
42	a	Çevrimiçi raporlama veri tabanının geliştirilmesi(Sistem hayata geçirilmiş olup geliştirilme çalışmaları devam etmektedir.)	1	

Eylem 4.2.1.

İklim değişikliğinin doğal yaşam ortamları, biyolojik çeşitlilik, tarım ve mera arazileri üzerindeki olası etkilerinin ve gerekli uyum önlemlerinin belirlenmesi için araştırma projelerinin hayata geçirilmesi ve sonuçların ilgili kurumlarla paylaşılması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
43	a	Tarım ve mera alanlarında iklim değişikliğine uyum adaptasyon çalışmaları konusundaki araştırma projelerinin sayısı	2	Adet
44	b	Ormancılıkta uyum konusundaki araştırma projeleri sayısı	18	Adet

Eylem 4.2.2.

Ülkemizde çölleşme/arazi bozulumuyla mücadele çerçevesinde gerçekleştirilen iyi uygulamaların belirlenmesi, raporlanması ve paylaşılması. (LADA-Arazi Bozulumunun Değerlendirilmesi ve Sürdürülebilir Arazi Yönetimine İlişkin Desteklerin ve İyi Uygulamaların İzlenmesi Projesi)

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
45	a	En iyi uygulamalar raporu	2	

Eylem 4.2.3.

Çölleşmeyle mücadele, kuraklık ve iklim değişikliğine uyum konularında ülkemizde kadınlar ve toplumun geneli tarafından uygulanmakta olan geleneksel yöntemlerin tespit edilmesi ve raporlanması, çölleşme ve arazi bozulumunun cinsiyet ve toplumun sosyo-ekonomisi üzerine olan etkilerinin araştırılması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
46	a	Konuyla ilgili rapor ve yayınların sayısı	1	Adet

Eylem 4.3.1.

Tarımsal Kuraklık Eylem Planı çerçevesinde kuraklık risk tahmini ve kriz yönetim çalışmalarının yürütülmesi.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
47	b	Yıllık raporlar	24	Adet
48	c	Kuraklık riski bulunan bölgelerde tamamlanmış gölet sayısı	94	Adet

Eylem 4.3.2.

Orman koruma ve yangınla mücadelede etkinliğin artırılmasına yönelik modern teknolojiye dayalı izleme ve erken uyarı sistemlerinin geliştirilmesi.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
49	b	Yangın başına yanan ortalama alan büyüklüğü	1,5	Ha

Eylem 4.3.3.

Orman sağlığını izleme çalışmaları kapsamında orman risk raporlarının hazırlanması ve hayata geçirilmesi.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
50	a	Yıllık orman risk raporlarının çıkarılması	661	Adet

Eylem 4.3.4.

Havza Bazlı İzleme Sisteminin risk izleme aracı olarak değerlendirilmesi.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
51	a	Havza İzleme ve Değerlendirme Sisteminin geliştirilmesi (Geliştirme alışmaları devam etmektedir.)	1	Adet

Eylem 4.3.5.

Kuraklığın izlenmesinde etkinliği artırmak için Türkiye'deki Meteoroloji Gözlem İstasyonlarının sayısının artırılması ve coğrafi dağılımının geliştirilmesi.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
52	a	Kurulan otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonlarının sayısı	157	Adet
53	b	Kurulan meteoroloji radarı sayısı	4	Adet
54	c	Kurulan havaalanı ve deniz otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonlarının sayısı	11	Adet

Eylem 4.4.1.

Tarım arazilerinde toprağın niteliğine, arazinin yeteneğine ve su miktarına uygun ürün deseni, doğru toprak işleme, denetimli sulama ve doğru girdi kullanımı konularında Ar-Ge çalışmalarının genişletilmesi.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
55	a	Az işlemeli ve toprak işlemez tarıma yönelik araştırmaların ve pilot uygulamaların sayısı	4	Adet
56	d	Su hasadı, teknik ve teknoloji geliştirme çalışmaları sayısı	8	Adet
57	e	Kuraklık ve tuzluluğa dayanıklı, erkenci bitkilerin belirlenmesine yönelik araştırma ve uygulama projelerinin sayısı	1	Adet

* 2015 yılı öncesi de dâhil toplam rakam.

Eylem 4.4.2.

Sürdürülebilir Orman Yönetimi (SOY) yaklaşımları, ormanların korunması, bozulan alanların ıslahı ve sürdürülebilir kullanımının geliştirilmesi ile iklim değişikliğine uyum konularında araştırma çalışmalarının yürütülmesi.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
58	a	Kuraklığa dayanıklı türler; fidanlık, tohum araştırma teknikleri; yangın, böcek ve hastalıklarla mücadele; odun ve odun dışı ürünlerin üretiminde biyolojik çeşitlilik ve ekosistem hizmetlerinin geliştirilmesi konularındaki araştırmaların sayısı	34	Adet
59	b	Burdur, Konya, Ankara ve Elazığ vb. alanlarda gerçekleştirilen başarılı çalışmaları, deneyimleri, elde edilen dersleri derlemek üzere hazırlanan bir rapor (Adet)	1	Adet
60	c	Araştırmalardan uygulamaya aktarılan çıktı sayısı	24	Adet

* 2015 yılı öncesi de dâhil toplam rakam.

5.Yönetmelik Yapılanma ve Kurumsal Kapasite Geliştirme

Kamu ve kamu dışı kurumların etkinliğini artırmak için gereken kapasite geliştirme ihtiyaçlarını tespit etmek ve ihtiyaçları gidermeye yönelik planı hayata geçirmek.

Eylem 5.2.1.

OSİB ve GTHB bünyesindeki hizmet içi eğitim programlarının sürdürülebilir orman ve arazi yönetimi yaklaşımları açısından geliştirilmesi.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
61	a	Eğitim alan personel sayısı	437	Kişi

Eylem 5.2.4.

Üniversitelerin ve araştırma merkezlerinin çölleşme/arazi bozulumuyla mücadele konularında araştırma ve teknoloji geliştirme kapasitelerinin güçlendirilmesi.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
62	a	Eğitim verilen kurum/ kuruluş sayısı	22	Adet

Eylem 5.3.1.

Çölleşme/arazi bozulumu alanında çalışan ya da dolaylı olarak bu konudan etkilenen STK ve özel sektöre yönelik eğitim ve işbirliği programlarının hayata geçirilmesi.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
63	b	STK ve özel sektörle işbirliği içinde gerçekleştirilen proje sayısı	6	Adet

6.Finansman

Çölleşme ve arazi bozulumuyla mücadelede finansman kaynaklarını ve bu kaynaklardan yararlanmanın etkinlik ve verimini artırmak, teknoloji transferinde uluslararası alanda finansmanın eşgüdümünü geliştirmek.

Eylem 6.1.1.

Orman köylüsünü sosyo-ekonomik yönden kaldırmak amacıyla; gelir kaynakları çeşitliliğini artırmak, istihdam sağlamak ve orman köylüsünün ormana bağımlılığını ve orman üzerindeki baskısını (kayıt dışı kesimler dâhil) azaltmak için hibe ve kredi destekleri sağlanması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
64	b	Kredi sağlanan kooperatif sayısı	10.421	Adet
65	c	Ağaçlandırma, rehabilitasyon ve erozyon kontrolü işlerinde birim fiyata bağlı ve mevzuata uygun olarak çalışan kooperatiflerin artış oranı	12	Artan kooperatif sayısı

Eylem 6.1.3.

Tarım arazilerinin (eğimli arazilerdekiler de dâhil olmak üzere) sürdürülebilir kullanımı açısından toprağı koruyucu teknik ve uygulamalar ile su ekonomisini gözeterek verimli sulamaya yönelik teşvik ve desteklerin yaygınlaştırılması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
66	e	Mera ıslah ve amenajman proje desteklerinden faydalanan belediye ve köylerin sayısı	128	Sayı
67	f	Biyolojik ve biyo-teknik mücadele teşviklerinden faydalanan işletmelerin sayısı	6.865	Adet

Eylem 6.1.4.

Sürdürülebilir arazi yönetiminde en uygun metot ve teknolojilerin belirlenmesine yönelik araştırmalar ile yeni teknolojilerin uyumlaştırılması için gerekli finansal kaynakların ayrılması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
68	b	Araştırmaların sayısı	45	Adet

Eylem 6.2.1.

Uluslararası fon kuruluşlarından mali destek sağlanması için projelerin geliştirilmesi, ortaklıkların kurulması

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
69	a	Geliştirilen projelerin sayısı	1	Adet

* 2015 yılı öncesi de dâhil toplam rakam.

7. Sürdürülebilir Arazi Yönetimi

Etkilenmiş ve etkilenmesi muhtemel arazi ve ekosistemlere yönelik iklim değişikliği odaklı, biyolojik çeşitliliği ve ekosistem hizmetlerinin korunmasını entegre eden koruma tedbirleri ve iyileştirme uygulamalarını tespit etmek, sürdürülebilir yönetim mekanizmaları vasıtasıyla hayata geçirmek.

Eylem 7.1.1.

Potansiyel ağaçlandırma sahalarının ve ağaçlandırma önceliklerinin belirlenmesi ve bu yaklaşımın yaygınlaştırılması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
70	a	Önceliklendirme çalışmasının tamamlandığı alan	461.128	Ha

Eylem 7.3.1.

Erozyon riski açısından önceliğe sahip sahalarda uygun erozyon kontrolü çalışmalarının yapılması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
71	a	Erozyon kontrolü yapılan alan büyüklüğü	68.221	Ha

Eylem 7.3.2.

Meralar ve orman içi meralar için ıslah planlarının hazırlanması, bahsedilen alanlarda ıslah çalışmalarının biyolojik çeşitliliği ve ekosistem hizmetlerini koruyacak şekilde hayata geçirilmesi.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
72	a	Islah edilen orman içi mera alanı büyüklüğü	23.361	Ha
73	b	Islah edilen mera alanı büyüklüğü	80.122	Ha

Eylem 7.3.3.

Doğal kaynakların sürdürülebilir arazi yönetimi ilkeleri çerçevesinde bütüncül ve katılımcı bir yaklaşımla korunması ve geliştirilmesi için entegre havza rehabilitasyon çalışmaları, nehir havzaları yönetim planları ve amenajman planları başta olmak üzere uygulama çalışmalarının hayata geçirilmesi.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
74	a	Yürütülen entegre havza rehabilitasyon projeleri sayısı	3	Adet
75	b	Tamamlanan nehir havzası yönetim planları sayısı	2	Adet
76	c	Tamamlanan taşkın yönetim planları sayısı	1	Adet

* 2015 yılı öncesi de dâhil toplam rakam.

77	d	Tamamlanan kuraklık yönetim planları sayısı	2	Adet
78	e	Yeşil kuşak ağaçlandırması yapılan baraj havzaları sayısı	110	Adet
79	f	Islah edilen sel havzaları sayısı	75	Adet

Eylem 7.3.4.

Tarım arazilerinin ve mera alanlarının sürdürülebilir arazi yönetimi ilkeleri çerçevesinde bütüncül ve katılımcı bir yaklaşımla korunması, geliştirilmesi ve kirliliğin önlenmesi için uygulama çalışmalarının hayata geçirilmesi ve iklim dostu tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
80	a	Arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirmesi tamamlanan alan büyüklüğü	5.091.209*	Ha
81	b	Kapalı drenaj uygulamalarıyla ıslah edilen sorunlu tuzlu-alkali tarım arazisi büyüklüğü	68.519	Ha
82	c	Sularda tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan kirliliğin gözlenme oranı	100	%
83	e	Tarım ve mera alanlarında mekanik rüzgar erozyon kontrolü yöntemleri, biyolojik önlemler ve rüzgar perdeleri oluşturulmasına yönelik hazırlanan proje sayısı	3	Adet
84	f	Çevre Amaçlı Tarımsal Arazilerin Korunması ÇATAK programından yararlanan çiftçi ve işletmelerin sayısı	77.847	Ha
85	g	İyi tarım uygulamaları gerçekleştirilen üreticilerin sayısı	39.740	Adet
86	h	Organik tarım faaliyetinde bulunacak müteşebbislerin sayısı	61.000	Adet

Eylem 7.3.5.

Tarım arazileri bazında, doğal varlık ve çevreyle uyumlu ve toprağın niteliği ve arazinin yeteneğine uygun ürün deseni oluşturma çalışmalarının tüm illerde tamamlanması, oluşturulan ürün deseni haritalarının su kısıtı gözetilerek revize edilmesi ve ürün deseni değişikliklerinin özendirilmesi.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
87	a	Çalışmanın tamamlandığı illerin sayısı	28	Adet
88	b	Gerçekleştirilen paydaş toplantıları sayısı	30	Adet

* 2015 yılı öncesi de dâhil toplam rakam.

Eylem 7.4.1.

Başta kurak alan ormanları olmak üzere, bozulmuş orman alanlarının SOY kriterleri çerçevesinde imar edilmesi, orman alanını artırmak amacıyla uygun tür ve yöntemlerle ağaçlandırma çalışmalarının yapılması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
89	a	Ağaçlandırılan alan büyüklüğü	52.077	Ha
90	b	Rehabilite edilen alan büyüklüğü ha	179.614	Ha

Eylem 7.4.2.

Orman, mera ve diğer alanlarda odun dışı ürün ve hizmetlerin belirlenmesi, faydalanma ve koruma dengesini gözeterek sürdürülebilir kullanım planlarının hazırlanması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
91	a	ODOÜ Envanter Takip Sistemine ETS göre envanteri tamamlanan orman alanı büyüklüğü	1.351.603*	Ha
92	b	Çiçek soğanı toplama kotalarının belirlenmesi için Doğal Çiçek Soğanları Uzman Komisyonu toplantılarının sayısı	2	Adet

Eylem 7.4.3.

Sürdürülebilir orman yönetimi sertifikası alan orman alanı miktarının artırılması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
93	a	Sertifikalı orman alanı büyüklüğü	2.367.095*	Ha

Eylem 7.4.4.

Sürdürülebilir orman yönetimi için arazi bozulumu ve hidrolojik işlevlerle ilgili göstergelerin, envanter ve değerlendirme yöntemlerinin geliştirilmesi, fonksiyonel amenajman planlarının hazırlanması, orman amenajman planlama kılavuz ve mevzuatında uygun revizyonların yapılması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
94	a	SOY gösterge, envanter ve değerlendirme yöntemlerini içeren güncellenmiş orman amenajman planları hazırlanması tebliğinin kılavuzunun çıkarılması	2	Sayı

* 2015 yılı öncesi de dâhil toplam rakam.

95	b	Fonksiyonel planı tamamlanan orman alanı büyüklüğü	3.014.966	Ha
96	c	Orman yönetiminin iklim değişikliğine uyumunu içeren orman amenajman planları işletme müdürlüğü ölçeğinde sayısı	2	Adet

Eylem 7.4.5.

Makilik alanların etkin bir şekilde yönetilmesine dair iyi uygulamaların hayata geçirilmesi ve bu deneyimin yaygınlaştırılması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
97	a	Gerçekleştirilen proje/uygulamaların sayısı	10	Adet

Eylem 7.4.6.

Bozkır koruma alanlarında bozkır yaşam ortamlarını koruyacak yönetim etkinliğinin artırılması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
98	a	Güncellenmiş yönetim planı sayısı	7	Adet

Eylem 7.4.7.

Ekolojik karakteri kısmen ya da tamamen bozulmuş sulak alanlarda örnek ekolojik iyileştirme ve restorasyon çalışmalarının yapılması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
99	a	Sulak alanlarda ekolojik restorasyon ve iyileştirme çalışmaları sayısı	24*	Alan sayısı

Eylem 7.4.10.

Maden Sahaları Rehabilitasyon Eylem Planının hazırlanıp uygulanması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
100	a	Eylem planı kapsamında yapılan çalışmalar	160	Adet

* 2015 yılı öncesi de dâhil toplam rakam.

Eylem 7.4.11.

Türkiye kıyılarının Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetimi yaklaşımıyla planlanması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
101	a	Tüm kıyı kentleri için hazırlanmış bütünleşik kıyı yönetim planı	2	Adet

Eylem 7.4.13.

Çevre kirliliğine neden olan her türlü atığın bertarafına ilişkin politikaların etkin kullanımının yaygınlaştırılması ve önlemlerin oluşturulması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
102	a	Düzenli depolama sahası ile hizmet edilen belediye nüfus oranı	71*	%

Eylem 7.5.1.

Orman alanlarını ve ulusal korunan alanlar sistemi içinde yeterince temsil edilmeyen ancak, karbon tutma ve uyum yönünden önem arz eden deniz, kıyı alanları, nehirler, turbalıklar, ve diğer yaşam ortamlarını (habitatlara) içeren yeni korunan alanların ilan edilmesi.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
103	a	Yeni ilan edilen korunan alan sayısı (çalışmalar devam etmektedir)	32*	Adet

Eylem 7.5.2.

Başta ormanlar olmak üzere doğal ekosistemlerde ve üretim alanlarında karbon tutmaya yönelik model çalışmalarının hayata geçirilmesi ve yaygınlaştırılmasına yönelik yol haritasının oluşturulması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
104	a	Kurak alan ormancılığı kapsamında karbon tutma kapasitesine yönelik pilot çalışma yapılan işletme müdürlükleri sayısı	5	Adet
105	e	Toprakta tutulan karbon ölçme yöntemi araştırma çalışmaları sayısı	3	Adet

* 2015 yılı öncesi de dâhil toplam rakam.

Eylem 7.5.3.

İklim dostu tarım uygulamalarının (malçlama, azaltılmış toprak işleme, bozulmuş arazilerin ıslahı, gelişmiş gübre yönetimi) emisyon azaltım hedefleri gözetilerek modellenmesi ve tarım ve mera arazilerinde yaygınlaştırılması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
106	a	Uygulama yapılan tarım arazisi büyüklüğü	32.264	Ha

Eylem 7.6.1.

Ormanlar, tarım, mera ve diğer arazilerin yönetimine biyolojik çeşitlilik ve ekosistem hizmetlerinin entegre edilmesi ve izlenmesi için sistemlerin geliştirilmesi ve uygulanması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
107	a	Biyolojik çeşitlilik entegrasyonu gerçekleştirilen orman alanı büyüklüğü	984.332	Ha

Eylem 7.6.3.

Korunan alan tanımlarının gözden geçirilmesi ve geliştirilmesi; farklı bozkır tiplerinin koruma ağı içerisinde temsil edilmesinin sağlanması ve korunan alanlarda yönetim planlarının yapılması.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birimi
108		Uzun devreli gelişme planı tamamlanan korunan alanların sayısı	28	Adet
109	b	Yönetim planı tamamlanan korunan alan sayısı	4	Adet

Eylem 7.6.4.

Tür Koruma Strateji ve Eylem Planlarının hazırlanması, çölleşme/arazi bozulumuyla mücadele yaklaşımlarının planlara entegre edilmesi ve planların uygulamaya geçirilmesi.

No	Sıra	Gösterge	Miktar	Birim
110		Tür koruma eylem planı sayısı	33	Adet